

# F O A I E

центръ

## МИШТЕ, ШИМЪ ШИ ЛИТЕРАТУРЪ,

№. 3.

*Duminescá 19. Januarie.*

1841.

### СПРЕ ДНАИНАТАРЪ ШИ СТАТОР- НИЧА КАСНИЧИ ФЕРИЧИ,

саѣ

Киетаръ, ши Волничиа фемеилор.

(Капет).

Ачестеї Икоане десфѣтътоаре а инфлкселѣ вине лѣкрѣторѣ, съ пѣнем дн протѣвѣ икоана инфлкселѣв рѣѣ лѣкрѣторѣ, ши де лок не вом змплѣ де скѣрѣв; кѣчи аичеа се аратъ ачеле пѣвѣне маиче, каре саѣ пѣврѣнд а днделѣде ачела таре мѣшѣтѣ а крежерѣї прѣнчїлор дѣпѣ леѣле фїреѣї, ши а мїнѣї сѣпѣтоасе, не пѣскѣдїї лор десѣѣрѣѣ, капрїчеле, ши рѣїнда дн трѣннїї дешѣѣпѣтѣ, ши алор фїрѣскѣ пѣнѣїнѣцѣ прїп прѣжѣдекѣрї ши рѣѣѣчїрї де тот модѣл днкѣ о маї днтѣпекѣ. аша, кѣлт дн прѣнчїї лор нїмїк алта, декѣлт до-вїточїа стѣпѣпѣше. Аша крескѣдїї, саѣ маї вине дескрескѣдїї прѣнчїї не вїп днаїн-те фѣрѣ септїменте де вѣна кѣвїїнѣцѣ, аде-вѣр ши вїртѣте. Дешѣртѣчїнѣѣ, кѣѣтарѣѣ дѣпѣ подоабѣ ши дѣпѣ моде фаче, ка дѣ-хѣл лор сѣ атѣрне дела зѣѣѣрнїчїе ши вїаѣѣѣ дѣлче; зѣвѣлѣ дѣпѣ десѣѣрѣнѣрї ши фѣрѣѣделеѣї, ши днѣврѣкѣнд хайна прїхѣ-нїеї дншалѣ зѣлѣ не алѣл, ши аша нїмї-

ческ септїментеле дрѣпѣѣлѣї ши а дато-рїнѣї оменѣїї. Кѣсѣторїїле дн аша ста-ре днкеїате, пѣ се фак дѣпѣ фїре, мїнте ши їзѣїре, чї пѣмаї пентрѣ ванї, egoїст, ши пентрѣ а пѣѣѣ треї маї комод; ачестѣ афарѣ де дндестѣларѣ сепсѣвалѣ, пѣ аѣ нїчїї зп скоп морал, пѣ кѣпоск нїчїї о даторїн-ѣѣ, нїчїї зп мїжлок а змплѣ даторїнѣа. Легѣѣѣрїле лор дарѣ сѣпѣт аша де слово-де кѣлт змор се нот деслега. Фѣрѣ сеп-тїментѣл їзѣїреї, ши а прїетешѣѣлѣї ва фїї зѣрѣватѣл ши тѣїерѣ дн скѣртѣ врѣѣте зп лѣкрѣ де тоате зїлеле, зп лѣкрѣ обїчнѣ-їт, маї тѣрѣїѣ ши пѣсѣѣерїт, ши аша дн-вї соѣї аї вїеѣїї вор фѣѣїї зпѣл де алѣѣл, фїенѣте каре ва мерѣе не дрѣѣѣлѣ рѣѣѣчї-реї сале некредїнчїїшїї, лѣкрѣнд асѣпра жѣрѣѣжнтѣлѣї, даторїнѣїї, ши а чїнѣтеїї сале. Треѣїле кѣсеї днчѣеатъ а авѣ пентрѣ дѣпнїїї їнѣрес; Икономїа касїї рѣ-тѣпне дн тѣпна слѣѣїлор; копїї сѣпѣт де-ла паѣѣере стрѣїнїлор кѣ платѣ даѣїї, фѣ-рѣ а днгрїжїї че вор фаче ачентѣѣ кѣ дѣп-нїїї ши кѣт дїї вор крѣше. Нерѣндѣїала, гѣлчеаѣа, сѣрѣчїа ши рѣїнїѣѣ се днкѣѣѣѣ ла аша фамїлїї, ши атѣрѣндѣлѣ вїаѣа, днсашїї а са Естїме о вѣлѣстѣѣѣ. — Дн-кѣ сѣ не днкїнѣїт аїчѣа тоате зрѣѣрїле а крежерѣїї пѣтреѣнїчѣе, тоате зрѣѣрїле а

пешдестлатор кьсторіи пентрѣ оа-  
мені ші содіатѣ четъцапъ, апоі вом  
ведѣ брѣта ікоапъ а мішеліей оменещі,  
каре пѣмѣнтѣл ачест грас дѣ префаче дѣ  
валѣ ваіетелор; пе чеі де черіѣ віне зідіі  
оамені, дѣ тѣлхарі, ші вѣквріа віедіі лор  
дѣ пѣнчіале іадѣлѣі.

Інфлѣксѣл дарѣ а мѣіеріі дѣ сексѣл  
вѣрвѣтеск ші дѣ тоатѣ оменірѣ есте аша  
адевѣрат, пе кѣт ші дѣпалт. Ел есте эн  
рѣѣ, дѣп каре асѣпра оменіріі атѣтѣ фе-  
річірі, кѣт ші пѣферічірі се варсѣ. Ачеа-  
ста арѣтаре фаче ценѣл фемеіеск дѣ о-  
кїі тѣтѣрор фоарте вѣзѣт, ші пе сімѣше  
ал чінстї, саѣ ачѣеа прецѣіре аї да, карѣ  
лѣї дела патѣрѣ і се кѣвіне. Ачестей сім-  
дірі де дѣсторінгѣ кѣ атѣта маї таре сѣп-  
тем даторі а зрѣта, кѣ кѣт нѣмаї дѣмплі-  
пірѣ еї есте пѣтінчіосѣ інфлѣксѣл рѣѣ дѣ  
пої а домолї, ші чел вѣн а сігѣрісі. Де  
тревѣе мѣіерѣ сѣ фїе ачѣеа, че аѣ фѣкѣто  
патѣра, — „дѣмпліпірѣ ферічіреї вѣрвѣ-  
тедї“, — атѣнчѣа пої сѣптем даторі аї да  
кѣвінчіоса чінсте.

Волнїча ценѣлѣї фемеіеск нѣ стѣ пічі  
дѣкѣт дѣ о пѣрѣтѣ дѣкїнаре, карѣ дѣ арѣ-  
тѣм лѣї; пічі дѣ чѣле дѣшарте ші пѣтрев-  
нїче дѣпаітѣрї, каре ле пѣстрѣт лѣї;  
чі дѣ адѣвѣратѣл прец ал чінстѣї, каре  
атѣнчѣа нѣмаї дѣ арѣтѣт, дакѣ фачѣт  
фемеіле пѣрташе дрѣнтѣлѣї патѣрал ші  
четѣдѣеап, ла каре дѣнса ка ші вѣрвѣтѣл  
аре асѣменѣ партѣ дела патѣра еї, дѣсѣ  
ка сѣ поатѣ фемеіа фї пѣрташѣ дрѣнтѣ-  
лѣї маї стѣ нѣміт, саѣ ка сѣ поатѣ авѣ  
предѣл кѣвінчіос, дѣї есте де лїнсѣ о сѣ-  
пѣтоасѣ, дѣпѣ леціле патѣреї потрївітѣ  
крецѣре.

Мѣіерѣ ка ом, аре дѣпѣ воїа зідіто-  
рѣлѣї постѣрѣ, тот ачѣїанш кїетаре ка ші  
вѣрвѣтѣл. Натѣра, мінтѣ ші рѣліціа дѣ  
пѣле а дѣмпліні тот ачѣеа, ка ші вѣрвѣ-  
тѣлѣї, даторінгѣ, адекѣ: дѣпѣ кїетарѣ  
еї а рѣвнї, ші ачѣаста а о ажѣнѣе;  
дѣсѣ кїетарѣ ачѣаста фемеіа фѣрѣ едѣ-  
каціе пічі одатѣ нѣ о ва пѣтѣ ажѣнѣе, фї-  
індѣкѣ повїлітарѣ ші перфѣкціа дѣхѣлѣї,  
дѣ карѣ стѣ скопѣл оменеск, поате нѣмаї  
прїп едѣкаціе а фї ажѣнс. Ына ші асѣне-  
нѣ дарѣ едѣкаціе есте трѣвѣнчіосѣ феме-  
її, ка ші вѣрвѣтѣлѣї, фїіндѣкѣ асѣменѣ  
сѣфрїнітѣрї, асѣменѣ мїжлоаче чер. Іа-  
рѣ фїінд кѣ едѣкаціа зпѣї вѣрвѣтѣл дѣтрѣ  
тот трїі градѣрї аре; адекѣ: кѣлтіварѣ лѣї  
дѣ ом, кѣлтіварѣ лѣї дѣ четѣдїан, ші  
кѣлтіварѣ лѣї спре трѣвіле четѣдѣе: зр-  
тѣлѣї, кѣткѣ амѣндѣс ценѣрїле адекѣ  
ші чел вѣрвѣтеск ші чел фемеіеск, дѣпѣ  
фїре чѣле доатѣ дѣп тѣї градѣрї а кѣлтіварї  
ла олатѣ, ші кѣ асѣменѣ нашї ші по-  
фтѣ сѣ ле пѣтрѣкѣ, ші нѣмаї ла а трїа трѣ-  
пѣтѣ а кѣлтівѣрїї се дѣспарт дѣтрѣнпрї-  
дерїле лор; ші атѣнчѣа фїештекаре пар-  
те дѣпвацѣ ачѣеа, че еї пѣтерїле фїсіче  
аратѣ, адекѣ: фемѣїа дѣпвацѣ, че еї ка  
соацѣ ші пѣтѣт де осѣлѣї а шї, ші а зрѣта  
есте де лїнсѣ; іарѣ вѣрвѣтѣл дѣпвацѣ те-  
серїї, арте, пѣгѣдїторїі ші дѣпвѣдѣтѣрї  
маї дѣпалте. Апої де ші черерѣ зпора де  
а фаче дѣп фемеї дѣпвѣдѣдїі тарї, есте пѣ-  
тревнїкѣ, фїінд кѣ прїмірѣ дѣпвѣдѣтѣрї-  
лор маї дѣпалте, ші дѣхѣл фемеіеск дѣтрѣ  
тот сѣпт лѣкрѣрї хетерогене, каре нѣ з-  
шор се алкѣтѣеск ла олатѣ, тотшї кѣ  
мѣлт маї таре рѣтѣческ ачѣїа, карїі зік,  
кѣткѣ фѣтелор о кѣлтіварѣ сѣперфїціалѣ

ліар фі дестълъ, ши кѣмкѣ фетелор нічі сѣъ віне а ціі ши а кѣпоаще чева дін те-меіъ.

Дѣкъ се ва дндрента ценъл фетееск дін прѣчїе прїн о днцелѣнтѣ едѣкаціе спре кѣпоцінда де сіне; дакъ ва днвѣнда фетееа волнічіа омѣлї днтрѣ тот, ши а са дн деосевї а о кѣпоаще; дакъ дї ва фі мїнтѣ атѣта де кѣлтїватѣ, кѣлт дѣпса повїлѣл ши фрѣмосѣл кіетѣрїї сале скоп ка соацѣ, ши мѣмѣ адѣлк сѣл сімѣаскѣ, атѣпчае фетееїа се ва конвінѣе, кѣмкѣ пѣ-маї дн ажнцѣрѣ кіетѣрїї сале адеврѣатѣл еї мерїт ши дрѣнтѣл прѣдѣ се афлѣ, ши аша се ва скїмѣва характерѣл фетееїї спре чел маї маре а еї фолос. — Атѣпчае дѣпса пѣ ва афла мѣнгїере дн ворѣе гоале ши фѣрѣ скоп, пѣ ва пѣрде прѣцѣїта вре-ме днзѣдар, пѣ ва афла Ідолѣл сѣъ дн-подоаве ши моде, ши ачестѣ пѣ вор фаче цїнѣа ши діскѣрсѣрїе еї. — Іпїма фетееїї дескїсѣ пентрѣ маї повїле септїменте, ва трїцісі дешѣртѣчїнѣ ши кокетерїа, ка о трѣжѣ амѣцітоаре, дн карѣ пѣмаї чеї пѣвнї се прїнд. Дѣхл еї dedat дн лѣмі-на адеврѣлї а зѣмѣла, ва кѣпоаще фрѣм-сѣнда трѣпѣскѣ пѣ ка сѣжршїтѣл, чї ка мїжлокѣл порочїреї, ши пентрѣ ачѣїа, а-чѣаста пѣ о ва трече кѣведѣрѣ, днсѣ дн авѣрѣ вїртѣдїї се ва сімѣї маї ферїчїтѣ. Іа пѣ ва скїмѣва характерѣл сѣъ чел фѣн-даментал, чї прїн прїмїрѣ зпїї лѣміцѣтор ши маї солід дѣх, а зпїї маї лїмпѣде сеп-тїмент, прїн местекарѣ ачестор пропрїе-тѣдїї кѣ днпннїтѣрїе еї челе фетеецїї, о ва адѣчео ла чеа маї фрѣмоасѣ перфекціе: Ачѣста адеврѣ есте прїн пїлда дамелор челор кѣлтївате дестѣл де апрїат днтрїт, ши кіамѣ не тоцїї взпїї пѣрїндїї, јар маї

вѣртос не маїче спре днгрїжітоарѣ кре-щере ши кѣлтїваре а фїїчелор сале, ка фе-тееа кѣлтїватѣ сѣ пѣ фїе маї мѣлт есѣе-пціе дела регѣл.

Атѣпчае пѣ ва фі маї мѣлт де лїпсѣ, а не мїнѣна де ачелеа тарї маїче romane, каре аша таре дѣх дн крещѣрѣ прѣчї-лор аѣ арѣтат; кѣчї ши пої vom авѣ тарї соаѣе ши вѣне мѣме, ши vom vedѣ сѣче-рїнѣл ферїчїреї каснїче дн дрѣпта цїнѣре а прѣчїлор пострїї. Нѣмаї прїн днтрѣвѣ-їндарѣ зпїї десѣвѣршїте крещѣрї пѣлїтїм пої секѣлїї фрѣмос даторѣл трївѣт ал дн-палтеї поастре прѣцѣрїї ши чїнстїрїї.

Dr. Vasile.

## К ѽ В Ѧ Н Т

Zic de I. Maiorescu dн пѣтеле кор-пѣлї професорескѣ, дін Країова ла 14. Октомѣрїе, 1840, кѣнд с'а днфѣдѣнат днпннїтеа днпѣлїмеї сале Домпѣлї Стѣпѣнїтор ал Цѣ-реї Ромѣнецїї, каре ла ачѣастѣ зї днсетпнатѣ се афла дн Країова.

Преа днпѣлїтеа Doamne!

Астѣзї сѣнт шасѣ апї, декѣнд Цара Ромѣнеаскѣ, дѣпѣ грелеле пеказѣрї че а сѣферїт дн пестаторнїчіа времїлор трекѣте, а авѣт мареа вѣкѣрїе де а vedea не чел маї взпї днтре фїїї патрїеї днпѣлїат не тронѣл стрѣмошеск ши кіемат де Проведїнѣцѣ, ка сѣ дескїзѣ ромѣнїлор порцїле чївїлїзаціеї. Бѣкѣрїа де кѣре а фост пѣтрѣнс тот по-порѣл ромѣнеск авѣт шасѣ апї, пѣлїмаї се репоѣе астѣзї дн іпїтеле поастре, чї ши креѣе дін дѣлѣча прївїре ла тарїле

(\*)

Апнаинтърї, че а фякът неатъл ромънск  
 Ап ачестї шасъ ані съпт Апделеанта о-  
 вльбїре а Апълдімеї Тале, шї се Апалдъ  
 шї маї тълт къ ачеастъ кълъторіе не  
 каре о аї Аптрепрїнс Апълдімеа Та ток-  
 маї къ прїлежїл ачестеї съръкторї атълт  
 де Апсемпътоаре пентръ ромънї. Ача-  
 стъ кълъторіе доведїнд не де о парте пъ-  
 рїнтеаска драгосте, къ каре доредї а фа-  
 че не тодї сьпъшї Апълдімеї Тале фъ-  
 ръ деосевїре пърташї тълдътірілор, че  
 ле сімте Къпїтала Ап тодї апнї, не деалтъ  
 парте не пъсе Апнаинтеа окїлор необосїта сі-  
 лїндъ че о пї Апълдімеа Та Ап тоатъ  
 времеа, де а Те Апкредїнда кїар къ окїї  
 Апълдімеї Тале де стареа шї петречереа  
 лъкѣторїлор. Ачеаста есте П. А. D. а-  
 чееа, каре Ц'а асігърат пентръ тотдеазна  
 драгостеа шї кредїнда тътълор сьпъшїлор;  
 ачеаста есте, каре Адї Аплеснеде пърї-  
 теаска къртвїре; ачеаста есте Ап сфър-  
 шїт ачееа, пентръ каре нъмеле Апълдімеї  
 Тале се ва помепї къ драг Ап апамеле па-  
 трїей. Апсъ корпъл професореск де аїчї, де  
 каре се цїне даторїа де а прегъті патрїей  
 вървадї респънзъторї оарекънд Апалте-  
 лор дорїнде але Мърїей Тале, пърънс де  
 Апсемпътъ зїоа ачеаста къ чеа маї вїе вькв-  
 ріе вїне ла пїчіоареле Апълдімеї Тале шї  
 Адї тълдътнеде дїн інімъ, къ къ ачеастъ  
 венїре їаї дат зп поѣ прїлеж де а Аптїпъ-  
 рі тіперїмеї сколастїче драгостеа къртъ  
 преа вькъл Домнѣ. Креде преа Апълді-  
 меї Доамне, къ пїчї одатъ нъ пїердем дїн-  
 пайнтеа окїлор даторїа, де а Апсфела тіпе-  
 рїмеї че креде сьпт тълїнеле поастре ївї-  
 реа къртъ патрїе шї къртъ пърїнтеле еї,  
 преавїне Апкредїндадї, къ де аїчї кърде  
 їсворъл ферїчіреї обштеншї. Ап време че

плекадї адъчем дїкїпъчънїле поастре, Ап.  
 Т., тот деодатъ те рьгъм пре Апълді-  
 меї Доамне, ка сь вїневоецї а прїмї дела  
 пої ачееа че пътем адї да дїн інімъ къратъ:  
 ївїреа, кредїнда шї сьпънъпереа прекъм шї  
 дорїнда, ка вькъл Dzeѣ сьдї Аптълдеаскъ  
 апї Домнїей сїре ферїчіреа неатълї ро-  
 мънск, шї сїре слава нъмелї Апълді-  
 меї Тале.“

### MIHAI V. BITEAZUL. \*)

A domniŧ de la 1592—1601.

Mihail biteazul a fost fiul lui Pe-  
 tru II. Ap vremea domniei lui Alexandru,  
 kãnd цара цетеа сьвт апъсърїле търчїлор,  
 ел се афла Бан ал Країовї шї а апърат  
 не лъкѣторїї дъпесте Олт де орїче пека-  
 зърї. Нъмеле лї чел вьп с'а Аппършїат  
 Ап гравъ Ап тоате пърдїле. Александръ  
 темъндъсе де зп асфел де от, не каре

\*) Нъ лесне с'аѣ Апгъмплат, ка не зп domni-  
 toris зра сãѣ шї нъмаї інтересъл націонал  
 орї патриотїк, сãѣ Ап сфършїт пердереа  
 пьпкълълї де ведере, сь'л фїе пост дескрїе  
 къ кондеїш маї непъртїнїторїс сãѣ чел пъдїн  
 маї непотрївїторїс ка не Mihail biteazul. Е-  
 ра времеа одатъ ка сь'шї маї рїдїче гласъл  
 пентръ сãѣ асвїра дънсълълї шї кїар зп ро-  
 мън. D. Aaron Ап історїа са (tom. III) де-  
 скрїе вїада ачелї прїндъ ромънск къ зп  
 кїн, дескре каре пої цїїнд кãте с'аѣ зїс Ап  
 фїоле 'perїодїче шї Ап опїнїа пьвїкъл а ро-  
 мънїлор, нъ черкъм а маї зїче алт нїмїк,  
 декãт: чїтеаскъ фїенде каре шї жъдече. Че  
 Аппъртъшїм аїчї, есте не скърт нъмаї дїн  
 маъаълъ лъвдатълълї domn професор Аппър-  
 шїат.

ла иъвеа ши ла винекъвѣпта тоатъ цара, а хотърѣт съ'л отоаре. Къ тоате къ ел а принс де весте ши а фѣѣт, дар а къзѣт ла маѣнѣле тѣраѣлѣ. Дѣпъ че 'ла сѣпѣс маѣ дѣтѣи ла каспе, пе зрѣт а пѣс сѣи тае капѣл. Гѣдеа сперииндѣсе де статѣра чеа тѣреадѣ ши де кътѣтѣра лѣи чеа сълватикъ, а тѣрѣтѣт сатѣрѣл зѣкѣнд, къ ел пѣ дѣдрѣспѣѣе сѣши пѣе маѣла пе дѣпсѣл. Атѣпчи воерѣи се фолосѣрѣ къ дѣппрежѣрѣеа ачеаста ши 'ѣа черѣт ертаре. Дар вѣпѣелѣле пѣ лѣпсеа дѣн иѣма лѣи Александръ: де ачеа Михаил а фѣѣт ла Сѣцистѣнд Баторѣи приндѣл Трансѣлванѣи, каре асемѣеа ера дѣкинатъ Пордѣи отомане ка ши Ромѣниѣ. Дела ачеаста а приѣмѣт скѣисорѣи де рекомандѣѣе кътѣре Вѣзѣрѣл Сѣпан Паша ши кътѣре Едѣард Бартон солѣл епглѣсѣск, ми с'а дѣс ла Констанѣинопол. Аѣчи а дѣтѣлѣит пе вре о къѣѣи-ва воерѣи Ромѣниѣ каре венѣсерѣ къ пѣлѣпѣерѣи дѣпротѣва лѣи Александръ. Михаил прип рекомандѣѣи, ванѣи ши пѣлѣпѣерѣе дѣрѣи 'шиа дескѣис дрѣт ла домѣе. Сѣлтанѣл 'ла дѣтѣрѣит ши дѣндѣи сѣмѣеле, 'ѣа дат 2000 Спѣхѣи ши ѣенѣчерѣи ка съ'л ашезе дѣ скаѣп.

Кѣнд а дѣпченѣт Михаил а стѣпѣпѣи, цара ера дѣпповѣратъ къ тѣлѣе дѣторѣи ши ера апѣсатъ къ фѣлѣрѣимѣ де непорочѣрѣи. Тѣрѣчиѣи кредѣторѣи ши алѣѣи венѣсерѣ къ тѣлѣѣѣеа ши се ашезасѣрѣ ачи вѣтѣтѣнд а-верѣеа, чѣпстеа ши ѣѣар вѣаѣа лѣкѣѣиторѣлор. Михаил с'а пѣлѣпѣе пѣптрѣ ачѣсте ла Констанѣинопол, дар пѣ и с'а дат пѣчи о аскѣл-таре. Нѣпѣтѣнд а вѣпѣра цара де пѣфѣрѣи-чѣрѣе че о апѣса, с'а дѣнкѣс дѣппрезѣпъ къ воерѣи ши сѣспѣна дѣ адѣпкѣл иѣимѣи сѣле: Дар ла апѣл 1594, кѣнд Сѣцистѣнд Баторѣи

ри а фѣкѣт пѣп ка съ се алиѣзе Трансѣлванѣи къ Ромѣниѣ ши къ Молдова ка съ се скапе къ тогѣла де сѣв жѣгѣл тѣрчѣск, Михаил а фост чел дѣпѣтѣи каре а дѣпѣрѣѣѣшѣат къ кълѣдрѣ ачеастъ иѣеѣе сѣѣѣтѣ. А кѣмѣт пѣмаѣ де кът пе воерѣи ши ле а фѣкѣт кѣпоскѣт ачѣл пѣп таре, ши къ тоѣѣи аѣ хотърѣт ка съ ѣа арѣеле дѣп маѣпѣ пѣптрѣ патриѣ ши рѣлиѣѣе, пѣчѣтлѣѣнд ачеа хотърѣѣре къ ѣп жѣрѣтѣпѣт сѣѣѣт. Дѣпъ ачеаста а трѣмѣс солѣи ла Сѣцистѣнд ка съ се дѣпѣелеагѣ маѣ вѣне къ дѣпсѣл дѣп приѣѣина ачеаста. Ла апѣл 1594 дѣп 5 Ноѣмвѣрѣе с'а дѣкѣѣѣѣат дѣп Бѣкѣрѣѣѣи алианѣа дѣптре солѣи Трансѣлванѣи, Молдовѣи ши Михаил, ка къ пѣтѣрѣи зпѣте съ се рѣс-воѣаскѣ къте трѣле приѣѣѣнатѣрѣе пѣпъ дѣши вор доѣвѣндѣи пѣатѣрѣпѣеа.

Михаил а фост чел дѣпѣтѣи каре а пѣе дѣп лѣкѣрѣе конѣѣѣѣи алианѣѣи. Дѣпъ че а стрѣпѣс дѣп Бѣкѣрѣѣѣи пе тоѣи кредѣторѣи Тѣрѣчиѣи, къ къѣѣѣт ка съ ле пѣлѣтеаскѣ, а порѣпѣѣѣт деодатъ де патѣрѣ пѣрѣѣѣи съ се деа фок касѣи; асемѣеа а лѣѣат тѣсѣрѣи ка съ се отоаре ши чеѣалалѣѣи Тѣрѣчиѣи каре се аѣла дѣп Бѣкѣрѣѣѣи. Дѣп дѣпѣтѣпѣларѣе ачеаста сѣѣ оторѣѣт 2000 Тѣрѣчиѣи. Дар рѣс-вѣпѣрѣеа пѣ с'а опрѣт ачи; оторѣл с'а дѣп-тѣпѣс дѣп тоатъ цара ши дѣп пѣѣѣѣпѣ време тот пѣтѣпѣтѣл ѣи с'а кърѣѣѣѣт де вѣрѣш-мѣши. Фолосѣндѣсе къ априѣндѣеа Ромѣниѣлор, Михаил а ѣсѣѣт четѣѣѣѣе дѣпѣе марѣѣѣеа дѣпкоачѣи а Дѣпѣрѣиѣи ка съ гонѣаскѣ пе Тѣрѣчиѣи де аколо; ши дѣпъ че ле а жѣ-фѣѣт ши леа арс, с'а дѣпторс ла Бѣкѣрѣѣѣи ка съ ѣѣрѣеѣе. Дар аѣчи а сосѣт дѣп гравѣт ѣп Еѣпѣр къ арѣиѣе тѣрчѣеаскѣ пе каре Михаил а пѣмѣѣѣѣт'о къ тогѣл, дѣп кът маѣ пѣчи зпѣл п'а пѣтѣт ѣкѣла.

Вестеа деспре револта ачеаста а а-  
жънс ла Константинопол; испрвѣле лѣ  
Михаѣл аѣ фѣкѣт пе Сѣлтапѣл съ тѣрвезе  
de тѣпие. Де ачеа а алес принц пе Бог-  
дан фѣл принцѣлѣ Іанкѣл дѣн Молдова  
шѣ а порѣпчѣт лѣ Ахмет Паша шѣ лѣ  
Гереѣ Канѣл тѣтѣрѣск дела Крѣм ка съ  
вѣе кѣ 30,000 Татарѣ шѣ съ ашезе пе Бог-  
дан лѣ сказн. Михаѣл кѣ о парте дѣн ар-  
мѣа са с'а дѣс лѣмпротѣва лѣ Ахмет Па-  
ша, ѣар о парте а трѣмѣсо лѣмпротѣва Та-  
тарѣмор съвѣ команда фѣрадімор Бѣзещѣ,  
Радѣл шѣ Преда, шѣ а лѣ Радѣл Колофѣ-  
рескѣл. Ачещѣ ценералѣ, ла Пѣтѣнеѣ шѣ  
ла Стѣпещѣ, лѣ 21 Іанѣарѣе 1595, аѣ вѣ-  
тѣт пе Тѣтарѣ асѣел де грозов, лѣ кѣт  
с'а оторѣт кѣар ѣн вѣр ал Канѣлѣ. Рѣ-  
тѣпѣнда армѣеѣ тѣтѣрѣщѣ с'а ѣпѣт кѣ ла-  
гѣрѣл тѣрческ ла Шерѣтѣещѣ; дар Михаѣл  
дѣпѣ че'ла спѣонат, а трѣмѣ пе Михаѣла  
Банѣл Краѣовѣ ка съ'л спаргѣ. Ачеста,  
ла 24 Іанѣарѣе 1595 ловѣндѣ'л поаптеа, а  
фѣкѣт отор маре шѣ а сѣмѣт пе Тѣрчѣ съ  
треакѣ Дѣпѣреа. Лѣдатѣ дѣпѣ ачеста  
а венѣт Михаѣл шѣ а трекѣт дѣнколо. Ка-  
нѣл тѣтѣрѣск де фѣрѣкѣ с'а деспѣрдѣт де  
армѣа тѣрческѣ шѣ с'а лѣторс лѣ цара  
са; ѣар Ахмет Паша а хотѣрѣт съ'шѣ  
маѣ черче порокѣл. Ла 26 Іанѣарѣе 'ла  
ловѣт Михаѣл лѣпѣгѣ Рѣшчѣк кѣ атѣта фѣ-  
рѣе, лѣ кѣт а кѣзѣт мѣлѣдѣме де Тѣрчѣ;  
кѣар шѣ Ахмет Паша с'а оторѣт; Бог-  
дан авѣа а скѣпат кѣ вѣацѣ ла Константі-  
нопол. — Дѣпѣ ачесте вѣрѣпѣде стрѣлѣ-  
чѣте Михаѣл а жѣфѣт шѣ а прѣдат четѣдѣ-  
ле дѣн Бѣлгарѣа дѣ пе талѣл дрепт ал  
Дѣпѣрѣѣ, дела Орѣнова пѣлѣ ла Ісмаѣл,  
шѣ пе зрѣт с'а лѣторс ла Вѣкѣрѣещѣ ка  
лѣ трѣмѣф.

Сѣлтапѣл, лѣ датѣ че а азѣт де пе-  
порочѣреа армѣеѣ сале, а алес пе Шефан  
ка съ фѣе принц лѣ Ротѣнѣа шѣ а трѣмѣ  
алтѣ армѣе съвѣ команда Пашѣе де ла Сѣ-  
лѣстра ка съ'л ашезе лѣ сказн. Дар нѣчѣ  
ачеста п'афост маѣ порочѣт дѣкѣт Ахмет  
Паша. Михаѣл дѣпѣ че 'ла вѣрѣт ла 14  
Феврѣарѣе 1595, а маѣ трекѣт лѣ доѣ  
рѣндѣрѣ Дѣпѣреа шѣ а пѣстѣт четѣдѣле  
шѣ орашеле дѣн Бѣлгарѣа асѣел, лѣ кѣт  
спаша армелор Ротѣнѣещѣ а трекѣт песте  
Балкан дѣнколо. Парте ла испрѣвѣле аче-  
сте марѣ а лѣат ѣнѣл Ага Стоѣка дѣн Фѣр-  
канѣшѣ каре маѣ паште фѣсесе попѣ, дар  
гласѣл пентрѣ тѣпѣтѣнда патрѣеѣ 'ла фѣ-  
кѣт съ лѣчѣпѣгѣ савѣа шѣ съ се лѣсѣмнезе  
лѣ деосебѣте лѣмпрежѣрѣрѣ.

Пе кѣнд армеле Ротѣнѣещѣ ера лѣ-  
товѣрѣшѣте де порочѣре лѣ тоате пѣрдѣ-  
ле, Михаѣл а афлат кѣ дѣстѣлѣ дѣрере, кѣ  
Сѣцѣстѣнд Баторѣ п'а фѣкѣт алѣанцѣ кѣ  
Ротѣнѣа шѣ кѣ Молдова пентрѣ ал скоп,  
дѣкѣт ка съ'шѣ сѣпѣе шѣешѣ ачесте доѣ  
прѣнцѣпате. Фѣкѣндѣсѣе аша дар пропѣ-  
пере ка съ'л кѣноаскѣ де стѣпѣлѣ, а стрѣнс  
пе воерѣ ка съ се сѣфѣтѣаскѣ че тревѣе  
а фаче лѣ асѣел де лѣмпрежѣрѣрѣ, кѣнд  
кѣ Тѣрчѣ с'а стрѣкат пентрѣ тот д'азна шѣ  
кѣнд Ротѣнѣа сѣпѣгѣрѣ пѣ ера лѣ старе  
де а се апѣра шѣ де сѣ шѣ де дѣнсѣл. Лѣ  
зрѣма ачестор кѣзѣвѣрѣ с'аѣ трѣмѣ лѣ Тран-  
сѣлванѣа солѣ каре ла 20 Маѣѣ 1595 аѣ  
лѣкѣеѣат ѣн трактат, ка Михаѣл съ фѣе сѣ-  
пѣс ал лѣ Сѣцѣстѣнд Баторѣ, дар съ аѣѣ  
тоате дрептѣрѣле де стѣпѣлѣпѣре прѣкѣт шѣ  
венѣтѣрѣле дѣрѣѣ. Михаѣл а фост сѣмѣт а  
прѣмѣ ачест трактат; дар лѣ іпѣма са кѣ-  
цѣта съ'л калче лѣдатѣ че і се ва да прѣ-  
леж ѣнѣ.

Дн времеа ачеаста Сълтанл Мехмет а хотърят кь ор че пред съ съпзе Ромъ-  
 нia. Маї днтѣ а поръчѣт Търармор съ  
 пьвълеаскъ дн трѣнса, дар Мiхаил ла 1  
 Iвнѣ 1595 'ѣа вѣрѣт грозав шѣ 'ѣа дн-  
 прѣдѣят. Дьпъ ачеаста пе ла днчеп-  
 тѣл лѣ Iвнѣ а венѣт Сѣпан Паша кь 180,000  
 Търчѣ. Мiхаил дншѣ трѣмѣсе пе пѣваста са  
 Флорѣка шѣ пе копѣ сѣ ла Сѣвѣнѣ; ѣар ел  
 кь армѣа Ромънеаскъ а опрѣт маї днтѣѣ  
 о лъпъ де зѣле трѣчереа Търчѣмор пѣсте  
 Дьпъре; пе зрмъ вѣндѣт а жѣтоаре шѣ дн  
 Трансѣлванѣа шѣ Молдова, ла 13 Азгъст  
 1595 а ѣсвѣт лагърѣл Търчѣск че ера аше-  
 зат ла Кълъгърѣнѣ шѣ ла ловѣт кь атѣта  
 вѣрѣвѣдѣ, дн кѣт с'аѣ оторѣт мѣлѣме  
 де Търчѣ. Мiхаил кь мѣна са а тѣят пе  
 Караман Паша, ѣар Сѣпан а фост трѣнтѣт  
 дьпъ зп под дн кѣт 'ѣаѣ сѣрѣт днѣцѣ дн  
 гъръ. Кь тоате кь Сѣпан 'шѣа стрѣне ар-  
 мѣа шѣ а днѣнтат прѣн Бѣкѣрецѣ пѣпъ  
 ла Търговѣдѣ, дар прѣн деселе вѣтмѣлѣ  
 фѣнд вѣрѣт маї тот'азна, с'а днторс дн  
 дърѣт пѣсте Дьпъре фъръ сѣ фѣ фѣкѣт  
 врео ѣсправъ; шѣ дѣкѣндѣсе ла Констѣн-  
 тѣнопол, а мѣрѣт де днтрѣстаре, фѣнд-кѣ  
 ел дншѣ зѣлодѣсе канѣл кь ва стерѣ пе  
 Мiхаил.

Сълтанл вѣзѣнд кь кь армеле пѣ  
 поате ѣспрѣвѣ нѣмѣк, а трѣмѣе солѣ атѣт  
 ла Рѣдолф днтѣратѣл Цѣрманѣѣ шѣ Рѣга  
 Унгарѣѣ, кѣт шѣ ла Сѣцѣсмѣнд Баторѣ, ка  
 сѣ фѣгѣдѣвѣаскъ челѣ днтѣѣ наче шѣ чел-  
 лѣ де алдоѣлеа Трансѣлванѣа шѣ Ромънѣа,  
 вѣмѣа сѣл ласе сѣ пѣдѣпсеаскъ пе Мiхаил.  
 Ачесте пропѣнерѣ пѣ с'аѣ прѣмѣт нѣчѣ де-  
 спре о парте нѣчѣ деспре алта, фѣнд кь  
 Мiхаил ера зп от скѣтп ла тоцѣ шѣ вѣрѣ-  
 ѣндѣле лѣѣ ѣнтереса прѣчѣна кредѣпѣтѣцѣѣ.

Дьпъ ачеаста дн ѣарпа шѣ вара апѣлѣ  
 1596 а фѣкѣт план ка сѣ ваѣе пѣвнѣрѣа  
 днтре воерѣ, шѣ а зпелтѣт ка сѣ се факъ  
 комплотѣрѣ днтпротѣва лѣѣ Мiхаил, шѣ прѣн  
 мѣжлоаче вѣклене сѣ пѣе мѣна пе дѣпсѣл.  
 Ачест план се пѣреа кь ѣсѣтѣенѣ маї вѣ-  
 не, шѣ ка сѣ се поатъ днфѣнда, а порнѣт  
 дн Ромънѣа о армѣе де Търчѣ шѣ Татарѣ  
 шѣ маї тѣрѣѣ с'а трѣмѣе кѣар шѣ Канѣл  
 Татарѣмор Перекопѣ. Дар дн задар; Мi-  
 хаил а дескоперѣт комплотѣл, а пѣдѣсѣт  
 страннѣк пе воерѣѣ вѣпѣзѣторѣ шѣ а нѣмѣ-  
 чѣт шѣ армѣле вѣрѣжѣтѣшѣенѣцѣ; пе зрмъ а  
 маї трѣкѣт дн доѣ рѣндѣрѣ Дьпъреа шѣ  
 ѣар а пѣстѣт четѣдѣле шѣ оранѣеле дьпъ  
 марѣнеа дреаѣтъ а апѣѣ. Кь прѣлежѣл  
 ачеста Паша де ла Нѣкопол афлѣндѣсе  
 стрѣнторат де тоате пѣрѣдѣле, ла 21 О-  
 ктомврѣе 1596, 'ѣа фѣгѣдѣѣт кь де'л ва  
 лѣса дн паче, ва мѣжлочѣ ла Сълтанлѣл  
 ка сѣ се дншѣчѣвѣаскъ кь дѣпсѣл. Мiхаил  
 афлѣндѣсе днтр'о позѣдѣе крѣтѣкъ, с'а фѣ-  
 цѣрнѣчѣт кь прѣѣтенѣе пропѣнѣереа шѣ с'а  
 днторс ла Бѣкѣрецѣѣ.

Ла 19 Декѣмврѣе 1596, Мiхаил а фост  
 кѣемат дн Трансѣлванѣа ла Сѣцѣсмѣнд Ба-  
 торѣ ка сѣ се днделѣагъ кь дѣпсѣл дн  
 прѣчѣна рѣсѣвоѣлѣѣ кь Търчѣѣ; дар аѣчѣ а  
 афлат кь ел военѣе сѣ днкѣне Трансѣлва-  
 нѣа лѣѣ Рѣдолф днтѣратѣл Цѣрманѣѣѣ шѣ  
 сѣ се трагъ ла вѣаѣѣ прѣватъ. Аша дар  
 кѣнд а плекат Сѣцѣсмѣнд Баторѣ ла Пра-  
 га, знде се афла днтѣратѣл, а трѣмѣе шѣ  
 ел пе Банѣл Мiхаѣчѣа ка сѣ трактезе кь  
 днтѣратѣл деспре Ромънѣа, спре а ѣ о  
 днкѣна кь кондѣцѣѣ чѣнстѣте. Пѣпъ а пѣ  
 се ѣспрѣвѣ трактаѣѣле ачесте, Сълтанл  
 дьпъ мѣжлочѣреа Пашѣѣ дела Нѣкопол, а  
 трѣмѣе зп Чеаѣш каре а адѣс стѣаг рошѣ,

сепи де іертаре. Нециінд че сфършит вор  
ла ачеле трактатї лїнци кь дмпьратєл,  
Мїхаїл а прїїміт стеагєл, шї а сокотїт сь  
стеа кьмпьнє днтре Сьлтапєл шї дмпь-  
ратєл, пьлє кьнд дмпрежєрєме дл вор  
дтвєдєа че сь факь,

Днсфьршит ла 10 Априліе 1598, аь  
сосїт комїсарї каре дн пьтеле лїї Рьдолф  
аь прїїміт жьрємьнтєл Трансїлванїор.  
Ачєдї комїсарї аь венїт пе зрєтє шї дн  
Ромьнїа, шї ла 9 Ієніе 1598, аь дкїєїат  
кь Мїхаїл трактатєрї. Кондїїїле де кьпе-  
тєніе а ле ачєстора ера ка: Мїхаїл, фїл  
сьь Пьтрашкє шї тоцї зрєтєрїї лор дн  
лїніе вьрєтєаскь, сь стьпьпєскь Ромь-  
нїа ка васалї аї дмпьратєлї, фьр'а пльтї  
вре зн трївєт, де кьт сь деа пе тот а-  
пєл нїцє дарєрї; Мїхаїл сь поарте рь-  
воїї неконтєніт кь Тьрчї, пєнтрє каре  
дмпьратєл дї ва трїміте тоате ажєтоареле  
трєвзїнчєасє.

Дар пєстаторнїкєл Сїдїсмєнд Баторї  
с'а кьїт днграбь кь а дат Трансїлванїа  
дмпьратєлї Рьдолф. Ла 20 Август 1598,  
фьрє де вєсте а сосїт ла Клєж шї а лєат  
адмїнїстрацїа цьрїї дїн тьпна комїсарїор.  
Пе зрєтє темьндєсе атьт де рьсєзпарєа  
Сьлтапєлї кьт шї де а лїї Рьдолф, с'а  
лїнгєшїт пе льпгь Мїхаїл ка їар сь шї'л  
факь прїєтєп. Мїхаїл с'а фьдєрїнїчїт кь се  
алїазь кь дьпєсл шї а реппоїт тракталєле  
векї, дпєсь кь кондїїє ка, дн кьтє вре-  
ме ва фї ел прїнц ал Трансїлванїєї, сь пє  
ласє пе Тьрчї сь се стьвєаскь дн цара  
ачєєа; ел дїн партеа с'а їа фьгьдєїт кь  
ла време де трєвзїнцє дл ва ажєта кь  
35,000 оамєнї.

Сьлтапєл днцєлєгьнд де тоате зр-  
тєрїле лїї Мїхаїл, с'а пєкьжїт кь 'ла дн-  
шєлат прїїмїнд стеагєл рошє. Де ачєєа  
дн тоатна апєлї 1598 а порнїт дмпро-  
тїва лїї пе Хайдїн Паша дєла Відїн шї пе  
Мєхмет Паша дєла Сїлїстра; шї тот део-  
дать а їсвїт шї пе Сїдїсмєнд Баторї кь  
алтє армїє дєспре партеа Банатєлї. Мї-  
хаїл а трїміє ачєстєїа зн ажєтор де 3500  
оамєнї; їар чєєалалтє армїє а са а дн-  
крєдїнцатє Ворнїкєлї Дьмітрє каре ла са-  
тєл Касьлєщї а бїрєїт пе Тьрчї шї їа го-  
нїт пєсте Дьпєре. Дьпє ачєаста а тре-  
кєт шї кїар Мїхаїл дїнколо шї а вьтєт  
дн маї тьлєтє локєрї пе Пашїї Тьрчї.  
Дар пе кьнд дн днфїєрїнцєала са гонєа  
таре пе врьжташї, о чєатє де Тьрчї а-  
скьпшї їаь єшїт фьрє вєсте длаїнтє шї  
знєл дїнтрєпшїї їа арьїкат о сьцєатє дн  
пїєпт. Мїхаїл о стьлєсе сїнєр дїн рапє,  
шї днтр'ачєїаш времє аь алєргат ла дьп-  
сєл Прєда шї Стрєє Вьзєцїї шї 'лаь скь-  
пат де прїмєждїє. Дьпє ачєєа а маї прь-  
дат дн Вьлгарїа шї пе зрєтє с'а днторє  
ла Бькєрєцїї.

(Ва зрєма).

— Чєа маї пєвєпє дїн тоате грєшє-  
лїлє єстє, кьнд знєлє капєтє тїнєрє вьпє  
крєд, кьткь єлє дшї пєрд орїдїналїтєа  
лор, кьнд єлє кьпоск адевьрєл карє де-  
кьтрє алїїї фьсєсє маї пайнтє кьпоскєт.

— Сьпт пєрсоарє, кьрорє єї лє поф-  
тєск вїнє, шї аш дорї сь лє почїв пофтї  
маї тьлєт вїнє.

Din Göthe.